

Predseda vlády Slovenskej republiky

Bratislava 22. júna 2022

Číslo: 24945/2022

Vážený pán predseda,

z poverenia vlády Slovenskej republiky Vám predkladám stanovisko vlády Slovenskej republiky k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nedôvery členovi vlády Slovenskej republiky Jánovi Budajovi, poverenému riadením Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (tlač 1073).

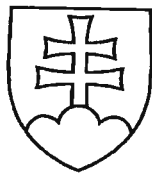
Vláda návrh skupiny poslancov prerokovala na svojom zasadnutí 22. júna 2022 a prijala k nemu uznesenie č. 406, ktoré pripájam.

Stanovisko vlády v Národnej rade Slovenskej republiky odôvodní podpredseda vlády a minister financií Slovenskej republiky.

S pozdravom

Vážený pán
Boris Kollár
predseda Národnej rady
Slovenskej republiky
Bratislava

UZNESENIE VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

č. 406

z 22. júna 2022

**k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky
na vyslovenie nedôvery členovi vlády Slovenskej republiky Jánovi
Budajovi, poverenému riadením Ministerstva životného prostredia
Slovenskej republiky (tlač 1073)**

Číslo materiálu: 24945/2022
Predkladateľ: predseda vlády

Vláda

A. nesúhlasí

A.1. s návrhom skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nedôvery členovi vlády Slovenskej republiky Jánovi Budajovi, poverenému riadením Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (tlač 1073);

B. poveruje

predseda vlády

B.1. oznámiť stanovisko vlády predsedovi Národnej rady SR,

podpredsedu vlády a ministra financií

B.2. odôvodniť stanovisko vlády v Národnej rade SR.

Vykonajú: predseda vlády
podpredseda vlády a minister financií

Na vedomie: predseda Národnej rady SR

Stanovisko vlády Slovenskej republiky k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nedôvery členovi vlády Slovenskej republiky Jánovi Budajovi, poverenému riadením Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (tlač 1073)

Vláda Slovenskej republiky (ďalej SR) odmieta návrh na vyslovenie nedôvery ministrovi životného prostredia SR Jánovi Budajovi ako celok. K jednotlivým dôvodom uvádzaným v návrhu predkladá vláda SR nasledovné stanovisko.

Vláda SR nevidí žiadny dôvod na vyslovenie nedôvery ministrovi životného prostredia SR Jánovi Budajovi a plne ho podporuje vo výkone funkcie. Vláda predložený návrh vníma ako súčasť politického boja a odmieta politizáciu roky zanedbávaného problému synantropizácie časti populácie medveďa hnedého.

Skupina poslancov vyčíta ministrovi životného prostredia schválenie reformy národných parkov. Novela zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej zákon o ochrane prírody) prešla legislatívnym procesom a bola schválená Národnou radou SR. Vláda SR si uvedomuje, že národné parky majú za cieľ nielen chrániť prírodu, ale ju trvalo udržateľne využívať, a teda aj rozvíjať regióny, preto napr. podporu dvoch z nich, Muránskej planiny a Polonín, zaradila do Plánu obnovy a odolnosti SR. Mnohé krajiny zriadenie národného parku pokladajú za nástroj rozvoja menej rozvinutých regiónov. Výborným príkladom takéhoto počínu bolo aj zriadenie Národného parku Bavorský les v Nemecku. Vo svete existuje mnoho štúdií dokladajúcich, že národné parky výrazne akcelerovali rozvoj regiónov. Kvôli tomu považujeme uvedený dôvod za neopodstatnený.

Tvrdenie, že pri prerokovaní návrhu novely došlo k porušeniu Aarhuského dohovoru, upravujúceho právo na prístup verejnosti k informáciám o životnom prostredí, je rovnako nepravdivé a zavádzajúce. Návrh novely zákona naopak umožnil účasť verejnosti prostredníctvom procesu medzirezortného pripomienkového konania, a to v štandardnom termíne 15 pracovných dní (3.8.-23.8.2021). Detaily procesu sú dostupné na webovom sídle <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2021/423>, resp. vyhodnotenie vznesených 134 pripomienok v tomto procese je dostupné na stránke vlády SR <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26526/2>. Navyše sa oproti bežným procesom v mesiacoch jún a august 2021 konali celodenné prerokovania predmetného návrhu novely zákona priamo v územiach všetkých 9 národných parkov za účasti ministra alebo štátnych tajomníkov s pozvanými zástupcami všetkých dotknutých organizácií, miest a obcí, ako aj neštátnymi vlastníckymi lesov. A to napriek tomu, že neboli predmetom navrhovanej novely zákona dotknutí, keďže táto sa týkala správcov lesného majetku štátu – Lesov SR, š. p., Štátnych lesov Tatranského národného parku a Lesopoľnohospodárskeho majetku Ulič, š. p. Takáto široká diskusia s odborníkmi, dotknutou verejnosťou a ďalšími subjektmi k legislatívnemu návrhu je bezprecedentná.

Ďalším dôvodom skupiny poslancov pre vyslovenie nedôvery je prerokovanie nových Území európskeho významu (ďalej ÚEV). Táto povinnosť vyplýva pre SR z jej záväzkov dojednaných pri predvstupových rokovaniach do EÚ. Voči SR je pre nečinnosť predchádzajúcich vlád vedené zo strany Európskej komisie konanie č. 2016/2091. Ide o nedostatky vo vymedzení európskej sústavy chránených území Natura 2000 pre niektoré biotopy (najmä lúčne) a niektoré druhy (napr. ryby alebo sysel' pasienkový). Z pohľadu Európskej komisie nemáme vymedzený dostatočný počet území na primeranej výmere, ktoré sú zaradené do sústavy ÚEV. Uvedené konanie je od júla 2019 vo fáze odôvodneného stanoviska, pričom existuje hrozba otvorenia ďalšieho súdneho konania zo strany Európskej komisie voči SR. Územia navrhnuté na doplnenie boli pritom určené ešte v roku 2019. Proces

rozširovania ÚEV prebieha pod gesciou Ministerstva životného prostredia SR a každé navrhované ÚEV ministerstvo prerokováva s dotknutými rezortmi, štátnymi správcami pozemkov, neštátnymi vlastníkmi, ako aj správcami a nájomcami dotknutých pozemkov. Rokovania na obecných úradoch nevedie Ministerstvo životného prostredia SR, ale okresné úrady v sídle kraja, a to v zmysle § 27 ods. 3 zákona o ochrane prírody. Počas prerokovaní v roku 2021 došlo aj v dôsledku šírenia lží a dezinformácií k prejavu nesúhlasu niektorých dotknutých vlastníkov pozemkov. Viaceré územia boli napokon z návrhu doplnku vylúčené. Konštatovanie v odôvodnení je preto aj v tomto bode založené na nepravdivých informáciách.

Skupina poslancov ďalej vyčíta ministrovi životného prostredia údajné nezvládnutie manažmentu medveďa hnedého. Pre vládu SR a ministra životného prostredia vždy bola a bude prvoradá bezpečnosť občanov. Avšak odmietame politizáciu problémov spojených s medveďom hnedým. Slovensko, ako aj ostatné krajiny EÚ, sa riadia európskymi právne záväznými aktami, ktoré zakazujú úmyselne usmrcovať medveďa hnedého v jeho prirodzenom areáli, úmyselne ho odchytať a zraňovať. Podľa Smernice o biotopoch je medveď hnedý prísne chráneným druhom. Pri predvstupových rokovaniach do EÚ nebol pri tomto druhu požadovaný regulačný odlov zo strany SR. Preto na území Slovenska nie je možné realizovať regulačný lov medveďa hnedého. Usmrtenie tohto chráneného druhu je možné len v prípade, ak sú splnené presne stanovené požiadavky. Toto stanovisko je potvrdené aj nálezmi Ústavného súdu SR z roku 2018. Ten sa vyjadroval k rozhodnutiam krajských súdov, ktoré zrušili udelené výnimky Ministerstva životného prostredia SR na usmrtenie jedincov medveďa hnedého. Tieto rozhodnutia boli súdmi zrušené predovšetkým z dôvodu, že nebol jednoznačne identifikovaný problémový jedinec, ktorý má zmenené správanie, pravidelne sa zdržiava v okolí sídiel a ľudských obydľí, nereaguje na plašenie a okrem odstreľu nie je iná alternatíva, ako zabezpečiť ochranu zdravia a života obyvateľov.

Od roku 2019 už neboli vydávané výnimky na usmrtenie medveďa hnedého, nakoľko neboli splnené a odôvodnené podmienky stanovené v rozhodnutiach súdov SR. Preto vznikol Zásahový tím pre medveďa hnedého, ktorý má oprávnenie usmrcovať problémové jedince. Túto činnosť dokáže realizovať cielene, napr. pomocou narkotizačných zbraní priamo v mieste, kde synantropné jedince prenikajú do územia osídleného človekom. Zásahový tím takto vyradil z populácie 11 synantropných jedincov.

Okrem posilnenia Zásahového tímu pre medveďa hnedého sa začína aj projekt podpory pre 360 podhorských obcí, ktorého súčasťou je zlepšenie situácie s miestnym odpadom, miestnym osvetlením, osobným bezpečím, či vzdelávaním.

V roku 2022 sa Zásahový tím rozšíril. Vznikli Južný a Severný tím, disponujúci každý špeciálnymi zbraňami, aj nástražnými klietkami na odchyt medveďov. Zásahový tím v súčasnosti zmluvne spolupracuje s ďalšími desiatimi strelcami s guľovými zbraňami. Okrem toho je približne 50 lesníkov s poľovným oprávnením k dispozícii pre prípad potreby.

Zároveň v rokoch 2016 až 2021 ministerstvo poskytlo na podporu ochrany pred medveďom hnedým finančné prostriedky v celkovej výške 1 769 215,- Eur na nasledovných 6 projektov realizovaných aj v priebehu roka 2022. Finančné prostriedky boli poskytnuté obciam Štrba, Podkonice a pre Mesto Vysoké Tatry, taktiež boli podporené obec Poníky, obec Belá-Dulice a Štátna ochrana prírody SR. Pomoc smerovala predovšetkým do oblastí, najviac postihnutých možnou hrozbou útoku na človeka medveďom hnedým. Zvýšený výskyt jedincov medveďa hnedého so synantropným správaním, predovšetkým v území Chránenej krajiny oblasti Poľana je podľa expertov Ministerstva životného prostredia SR výsledkom dlhodobého nevhodného a nadmerného prikrmovania a vnadenia divej zveri.

Uvedené informácie vyvracajú tvrdenia skupiny poslancov o zlyhaní ministra životného prostredia pri manažmente medveďa hnedého.

Jedným z dôvodov na vyslovenie nedôvery je aj obvinenie ministra životného prostredia zo zlyhania pri riešení ekologickej havárie na rieke Slaná. Aj tento je však neopodstatnený. Ministerstvo životného prostredia SR v rámci svojich zákonných kompetencií vykonalo všetko pre vyriešenie problému znečistenia vodného toku. Okresnému úradu Rožňava, odboru starostlivosti o životné prostredie, bolo dňa 24.2.2022 oznámené znečistenie vodného toku Slaná a ten to následne oznámil Slovenskej inšpekcii životného prostredia, Inšpektorátu Košice (ďalej SIŽP) a Slovenskému vodohospodárskemu podniku, š. p., OZ Banská Bystrica (ďalej SVP, š. p.), ako správcovi vodného toku Slaná. Na základe informácie zástupcovia týchto inštitúcií vykonali miestne šetrenie a za prítomnosti Polície SR odobral zástupca SVP, š. p., vzorky vody. Vykonané analýzy potvrdili, že v mnohých ukazovateľoch vysoko prekračujú povolené limity. SIŽP zistila, že k znečisteniu došlo vplyvom nekontrolovaného vytekania bankých vôd po zatopení podzemných priestorov ložiska sideritových rúd Nižná Slaná. Cieľom ministerstva je spolu so všetkými zainteresovanými stranami prinavrátiť stav vody vo vodnom toku Slaná, aký bol pred znečistením. K tomu aktívne poskytujú pomoc rezortné organizácie ministerstva. V návrhu skupiny poslancov osobitne kritizovaný štátny podnik SVP, vykonal 6.4.2022 zásah, ktorý smeroval k zníženiu objemu podzemných vôd pretekajúcich bankými priestormi s ich následným vytekaním do vodného toku Slaná.

Kľúčovým pre zastavenie výtoky bankých vôd však bol zásah priamo v bani, ktorý mohli vykonať len organizácie v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR. Minister životného prostredia preto predložil materiál „Informácia o zhoršenom stave povrchového toku Slaná v dôsledku vytekania bankých vôd z bane Siderit Nižná Slaná“ na rokovanie vlády SR, za účelom urýchlenia postupu orgánov a organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR, ku ktorému vláda prijala uznesenie č. 303/2022 zo 4.5.2022. K ukončeniu zásahu banskej záchranej služby priamo v bani došlo v druhom júnovom týždni 2022, pričom od toho času sa kvalitatívne ukazovatele toku Slaná výrazne zlepšujú.

Ďalším dôvodom na vyslovenie nedôvery má byť skutočnosť, že minister životného prostredia bráni budovaniu kanalizácií v obciach na východnom Slovensku, pričom skupina poslancov poukazuje na Výzvu B12020, ktorú zverejnil Environmentálny fond (ďalej EF). Vláda SR odmieta prideľovanie dotácií z EF na základe странíckej príslušnosti, ako tomu bolo v tomto prípade. Počas auditu tejto výzvy sa zistilo aj to, že tri dni po parlamentných voľbách v roku 2020, ešte pred vymenovaním novej vlády SR, bývalé vedenie EF rozdalo dotácie v celkovej sume skoro 39 mil. Eur. Uprednostnili sa obce, ktoré na jednej strane nespĺňali kritériá nákladovej efektivity či dostupnosti pitnej vody, avšak ktorých starostovia kandidovali za strany bývalej vládnej koalície, najmä MOST-HÍD a SMER-SD. Týmto spôsobom sa poškodili obce, kde potreba dotácie bola naliehavejšia, ale starostovia nemali správnu странícku príslušnosť. Okrem toho, pri predmetnej výzve boli z pohľadu úspešnosti projektov identifikované viaceré problematické oblasti – z pohľadu verejného obstarávania, podmienok výzvy a porušenia zmluvných podmienok, ktoré poukázali na systémové chyby v poskytovaní dotácií na budovanie vodnej infraštruktúry. Na základe vykonaného auditu bolo v prípade 18 obcí, ktorým bola poskytnutá dotácia, identifikované nedodržanie podmienok poskytnutia podpory stanovených vo Výzve B12020 a v zmluve o poskytnutí dotácie. V prípade týchto obcí sa začala prvotná kontrola plnenia zmluvných podmienok a procesu verejného obstarávania. Vláda SR podporuje aktivity ministra životného prostredia smerujúce k ochrane prostriedkov poskytovaných z verejných zdrojov.

Tam, kde to bolo v súlade so zákonom a podmienkami výzvy, EF našiel spôsob riešenia, ako financovať projekty a dodatočne poskytol dotknutým obciam kladné stanovisko k čerpaniu podpory (súhlas s úhradou predložených faktúr). Výsledkom riešenia je k 20.6.2022 z celkového počtu 26 projektov: 6 projektov kompletne vyfinancovaných, 9 projektov je v procese financovania (peňažné prostriedky sú priebežne uvoľňované podľa predkladaných faktúr), 2 projekty boli ukončené zo strany obcí (odstúpenie od zmluvy), 1 projekt je ukončený zo strany EF odstúpením pre závažné porušenie zmluvných podmienok, 8 projektov je stále v

processe finančnej kontroly, z toho: 6-tim obciam bol zaslaný návrh správy z finančnej kontroly a čaká sa na ich vyjadrenie, v jednom prípade EF čaká na výstup z kontroly verejného obstarávania od Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej ÚVO), v jednom prípade sa finalizuje návrh správy z finančnej kontroly, ktorá bude zaslaná obci na vyjadrenie. Spomínané obce sú v riešení prostredníctvom ÚVO alebo sa pri nich vykonávajú ďalšie nevyhnutné úkony, až po podané trestné oznámenia.

Od nástupu ministra životného prostredia bolo podporených celkovo 202 projektov budovania či obnovy kanalizácií, čistiární odpadových vôd alebo vodovodov v celkovej sume 223,6 mil. Eur prostredníctvom EF alebo z prostriedkov európskych fondov. V procese schvaľovania sú k 21.6.2022 ďalšie projekty v sume 96,2 mil. Eur. Aj tieto údaje vyvracajú tvrdenie skupiny poslancov, že minister životného prostredia bráni budovaniu vodárenskej infraštruktúry.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti vláda Slovenskej republiky

nesúhlasí

s návrhom skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nedôvery členovi vlády Slovenskej republiky Jánovi Budajovi, poverenému riadením Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (tlač 1073).